

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Sășii și votul universal.

Sibiu, 15 Maiu n.

Brașovenii au avut zilele trecute un oaspe plăcut în mijlocul lor. Fi-rește, nu Românii, ci Sașii și Ma-ghiarii. Era deputatul lor, dl. *Szte-rényi*, care a venit la ei pentru a le face o dare de seamă despre activitatea parlamentului. Le-a vorbit separat Maghiarilor și separat Sașilor, acestora din urmă Mercuri sara, înșirându-le pe rând toate legile nouă și folositoare create de actuala dietă și spunând apoi, cari sunt proble-mele cele mari, cu cari parlamen-tul ungăr trebuie să se ocupe în vii-toriul cel mai apropiat: *reforme militare, și reforma electorală!*

Despre cele prime a spus numai atâta, că ele sunt legate de o însem-nată urcare a contingentului de rec-ruți, lucru foarte neplăcut, dar ne-pearnă țara din prestigiu și pentru-ca buna înțelegere cu Coroana să fie și mai bine cimentată, căci numai așa e posibilă dezvoltarea politică și socială a Ungariei. Despre *reforma electorală* a vorbit apoi mai pe larg, și aceasta e partea din vorbirea sa, care ne interesează pe noi mai mult.

Spunea, că el stă și astăzi, ca mai nainte, pe bazele *votului uni-versal*, lucru de care Sașii nu vor fi fost prea încântați, pentru că ei nici de nume n'ar vrea să-i audă; dar iute le-a mai spus și aceea, că votul universal îl dă numai așa, dacă rămâne asigurat și pe mai de-parte caracterul național al statului, și starea de posesiune politică de astăzi a Sașilor! Căci astfel se acoper per-fect de bine interesele maghiare cu interesele Sașilor, popoarele che-mate să asigure în Ardeal ideea de stat!

Și ca să fie domnii Sași și mai liniștiți, le-a cetit unele date sta-tistice, din cari puteau să vadă, că de Români nu au să se teamă,

fiindcă Românii au cei mai mulți analfabeți; iar votul universal se va da numai celor ce știu ceti și serie. Dintre Românii trecuți de 24 ani însă, cari ar putea fi luați în listele electorale, numai 190.703 știu ceti și serie, iar 492.128 nu cu-nosc alfabetul; pe când dintre 449.927 de Nemți, numai 61.348 sunt analfabeți!

O mângăere, firește, pentru domnii Sași, care însă e numai de azi pe mâne, nu pentru totdeauna. Pentru că noi întâi de toate tragem la îndoeală esactitatea datelor sta-tistice, la cari s'a provocat domnul Sztéryni. Ele sunt scoase din ma-terialul adunat la 1904, iar de atunci s'a schimbat situația, azi nu mai corăspund realității.

De atunci multe rânduri de oa-meni de ai noștri au trecut între ceice pot fi luați în listele electo-rale, și toți știu ceti și serie, și pe multe locuri s'au ținut cursuri de iarnă cu analfabeții noștri, cu bun succes. Dar chiar exacte să fie da-tele statistice ale dlui Sztéryni, e chestie de timp pentru a le schimba în mai favorabile pentru noi, și mai că am putea garanta, că cel mult în zece ani avem cu totul o altă situație. Noi deci de faptul, că a-stăzi avem cei mai mulți analfabeți, nu ne spăriem, pentru că cu zelul și cu însuflețirea care nu ne va lipsi, vom putea face să dispară analfa-beții, în câțiva ani; precum nu ne spăriem nici de aceea, că poate nu ni se va da votul universal, ci numai o lărgire oarecare a dreptului de a-legere, așa cum o contemplează contele Tisza, pentru că noi și atunci câștigăm foarte mult, dacă numai se reduce și se unifică censul. Nu suntem doară nici noi un popor de proletari. Suntem săraci, dar câte o colibă de casă și o grădină, după care plătește dare, are tot Româ-nul. Iar dacă nu are altceva, are sigur un copil, ori doi, cari au fă-

cut serviciu în armată, și pe cari le-gislațiunea, dacă vrea să fie dreaptă, va trebui să-i ia dreptă, căci ei dau statului darea cea mai mare: *darea sângelui*. Noi privim deci liniștiți în fața reformei elec-torale, pentru că oricum s'ar face, pentru noi numai câștig se poate naște din ea.

Din parlament. Dieta a votat bugetul ministrului de agricultură, și pro-babil că eră a terminat și cu bugetul mi-nisteriului de comunicațiune, iar astăzi trece la bugetul cultelor, la care vor vorbi mulți deputați, nemulțumiți cu di-recția prea clericală a politicii ministrul-ului de culte și instrucțiune publică de a-cuma. S'gvr va vorbi și careva dintre na-ționaliști. Proiectele de lege referitoare la reforme militare vor fi prezentate dietei în cursul săptămânii de luni, 22 Maiu n. Ma'estatea Sa le-a dat deja aprobarea pree-labilă

Chemare.

Cuvinte adresate tinerimei universitare

de Dr. I. Broșu.

II.

Un alt factor important în des-voltarea noastră, pe care nu vreau să-l trec nealuat în seamă, fiind de-o mare ponderosită, e pășirea în viață, din casa părintească.

Multora din noi, faptul acesta le înseamnă tot atâta, cât schim-barea bruscă a unei vieți liniștite, aproape patriarhale, cu viața de sgomot cumplit a orașului mare, a capitalei, a mișcării universitare. E tocmai așa, ca vârtejul, ce prinde în mijlocul său rotitor, pe veselele și zburlnicile valuri, cari jucân-du-se mai înainte pe'ntrecute cu pă-străvi stropiți de sânge și mre-ne spreț, se zdobesc acum sub că-derea clocotitoare a apelor tulbu-rate. Fumul din coșurile orașelor mari, câte suflete nevinovate nu le-a iutunecat, pentru totdeauna, luminii limpezi a sfântului soare? Chiar și

aceluia, căruia farmecul și pericolele vieții de capitală nu-i sunt necuno-scute de deplin, totuși noile împre-jurări îi par a fi străine, se simte părăsit și singur, de oarece grijile vieții și ale traiului, cari până aici le reveneau aproape numai părin-ților, de-acum înainte rămân toate la chibzuiala proprie. Și totuș, ne pare timpul acesta cel mai lipsit de griji, cel mai frumos al vieții! Acum nu mai trăim mai mult în viitor, ci în cel mai curat prezent; avem sen-timentul neobicinuit, că prin orele de încordare și străduință a ultimilor ani de școală am fi suferit o grozavă, pe lăntzirea vieții. Câmpul înflorit al literaturii, al artei, al nă-zuinelor sociale și al religiei creș-tine, le-am admirat până aici nu-mai din depărtare, fără de-a fi avut ocazie să culegem și să adunăm pentru noi roade gustoase și pline de sănătate. Trebuie recăstăgăți ori și ce pierdere; și cine poate sta îm-potrivă, ne spunem pe vremea aceea, dacă noi nu venim cu pluguri grele, pentru arat, sau ca marinari isteți pe nave, ci sosim ca unii ce vrem numai să gustăm până la fund cupa plăcerilor?

Cu impulsul acesta, ce te în-deamnă să știi, să înveți, să vrei totul, ce te copleșește de pretutin-denii, ne aruncăm voioși în valurile spumegătoare ale vieții; pe jumă-tate cu voință, iar pe de altă parte fără de nici un scut, ne lăsăm duși de impresii felurite. Acum nu mai suntem subiectul stăpânitor și con-știu, ci avem sentimentul subiectului purtat pretutindenii, de ori și ce cu-rent. Ne lăsăm ușor răpiți din toate părțile; azi ne chiamă un concert, mâine o conferință a materialistilor, poimăne un meeting al socialiștilor, sau o ședință a camerei, în fine o piesă nouă la teatru, ce trebuie ne-con condiționat văzută — în răstimpul acesta credem încă orbiș cuvântului

FOIȘOARĂ.

„Despre gazetărie“.

(Fine).

La jurnal faptul acesta e exclus prin însăși firea lucrativă a întreprinderii gazetă-rești. El trebuie să apară continuu — așa pre-tinde doar afacerea. Evident dar, că orice ar fi întreprins guvernele noastre dela 1848 încoace, zierele erav, din capul lo-cului, prin însăși firea lor de sfacere, a-vizate să lege orice compromis cu guver-nul, făcându-i în așa măsură opoziție, cum le era binevenită, ori o permiteau înseși guvernele! De aici s'au născut dela 1848 încoace o serie întregă a celor mai rușinoase compromisiuri între zăre și gu-vernu. Fapte, cari dovedeau zăre prea du-terose pentru guverne, nu se remarcău deloc; faptele remarcate se tranșau astfel și până la avel grad numai, până la gra-dul unde guvernului îi venea bine. Ba sub regimul. . . . erau susținuți din par-tea presei chiar, cu bani grei, un soi de oameni, cari în baza pozițiilor, ce le oc-upau sondând să relateze zărelor, că până la ce punct anume și până la care margine ar suferi, cri n'ar mai suporta guvernul o opoziție. O, d'voastră o să vă mirați mult, când va fi momentul, ca să se facă toate acele devaliri, pe cari

le va avea să le înregistreze cândva isto-rie, asupra acestei chestiuni.

Dar nici aci n'am exauriat! Intresgă seria acestor concesiuni personale, pe cari, de dragul afacerii lor numai, le făcuseră gazetarii guvernelor — e prea firesc, că ei nu puteau să le recunoască drept per-sonalissimele lor concesiuni, de dragul par-ticularii lor afaceri făcute, nu, pentru că atunci urmarea nestrămutată ar fi fost: hula poporului, pierderea cetitorilor, ră-baților și a inserțiilor. Nu le rămăsese deci altceva, decât ca toate aceste con-cesiuni pur de sfacere particulară, să le dovedească și se le obtrudă poporului, ca fiind tot atâtea puncte noui de mănecare a spiritului obștesc, să le prezinte drept evoluțiuni și compromisiuri folositoare vi-etei popoarelor, ca astfel să rezultă însuș duhul poporului până la avel grad înjosit și slăbit, până unde reolama aceasta con-ținutură de afacerii lor lucrative de gaze-tărie! De aici acea retrogradare, dela 1848 încoace, a duhului popoarelor, pe toate terenele vieții noastre publice, de-aioi acea atmosferă contrarevoluționară, care de atâtea vreme a fost artificial menajată, de aici actuala înjosire. . .

Totodată vă puteți înșiși d'voastră închipui, că procedul schițat, ce rezultate imorale trebuia să aibă zilnic asupra ga-zetarilor, ce dispreț frivoli în contra lor înși-le, în contra oricărui scop ideal, în contra cetitorilor și a poporului, cari se lăsase trași pe sfoară prin acel hambag,

rezultase din acea zilnică obișnuință a în-josirii lor proprii. Așa că astfel, dacă i-ar pica aminte guvernului să porancea-soă: că nici unui ziar nu-i mai e iertat de zăi înainte, să apară, dacă nu va ti-pări deasupra paginei, cu litere grase cât degetul: „Poporul e o canalie!“ — ei, a tunci d'voastră să nu mai dubitați nici un moment — pentru că afacerea o pretinde astfel — că toate foile noastre liberale vor apărea cu inscripția groasă cât de-getul: „Poporul e o canalie!“ Și nu numai atât, dar vor încerca chiar să ne dove-dească, că acela e cel mai înalt grad al consecvenței ideale și al adevăratei iubiri față de popor, că acest necesar nou com-promis corăspunde într-un adevăr spiritului public, ca să se strige că: „Poporul e o canalie!“

Dacă vrea cineva să câștige bani, facă pânză, ori postav, ori joace la bursă. Dar ca, de dragul celui mai mesch'u câ-știg, să inveninze toate izvoarele spiri-tului obștesc și să-i prezintă poporului zilnic, prin mii de apadacte moartea spi-rituală, e cea mai mare crimă pe care aș putea-o ouprine!

Dar închipuiți-vă și mai departe in-evitabilul efect retroactiv, ce a trebuit să l aibă atitudinea mai sus schițată a zi-arelor, asupra felului de a fi al înșiși ziariștilor. Damneavoastră știți, că tot asemenea cum își imprimă lucrătorul tim-brul individualității sale asupra munii o o săvârșește, tot asemenea și manea să-vârșită influențează retroactiv asupra fe-

lului de a fi al muncitorului. Afacerea lu-crativă a ananților a dat doar proprie-tarilor de gazete mijloacele, ca să su-șțină un proletariat intelectual, o oaste per-manentă de gazetari, cu ajutorul căora concurând, să-și lărgescă activitatea și să s năzuiască întru sporirea vanităților din inserate. Dar cine să se înroleze în oastea aceasta, cine, care se cinstește pe sine însuși, cine, care s'mpțește în sine numai câțeva aplicare spre o validare reală pe terenul științelor, al ideii, ori al vieții ce-tățenești?

Voi, proletarii, vă vindeți domailor, cari vă dau de lucru, numai timpul de care dispunți și munca voastră materială numai. Ei însă își vând sufletul! Pentru că corespondentul trebuie să scrie ceea ce vrea redactorul și proprietarul, iar redactorul și proprietarul, ceea ce voase abonații și permite guvernul! Care bărbat însă s'ar în-josi la o astfel de prostituțiune spirituală? Mai departe rezgândiți-vă numai asupra avelor nefaste urmări, ce le are această indeletnicire de meserie și în alte privințe. Voi, proletarii, vă vindeți numai pentru o afacere, pe care o știți și o cunoașteți; ei însă, proletarii intelectuali, trebuie să umple ocolane lungi asupra avelor mii de lucruri, asupra politicii și a dreptului, a economiei și științei, asupra tuturor re-sorturilor legislative, asupra referențelor diplomatice și istorice a tuturor popoa-relor. Aum, că știți de ajuns, ori nu știți chiar nimic — e irrelevant, — faptul tre-bue tratat, gazeta trebuie umplută, — firea

„trebuie“. Vieața ni se pare, că posedă numai o parte singură, cea exterioară, cea formală; partea internă e așa de străină de noi, încât n-o cunoaștem, și pentru studiarea ei am avea lipsă de timp și concentrare. Suntem departe însă, în prezent, de amândouă; nu ne putem nici concentra și n'avem nici vreme de pierdut.

Pentruca să stabilim totuși un echilibru, sau o armonie internă, care să ne mulțamească oarecum, dăm părții formale a vieții o deosebită importanță, exagerând pe toată linia. Adeseori după un trai fantastic de săptămâni complicate, în cari am gustat multe plăceri subtile, revenim fără de veste, cu o întorsătură de fulger, la o simplitate afectată.

Ne bucurăm, ce-i drept, acum de favorul unei rămăneri necunoscute din fața mulțimii, dar totuși ardem în dorința de-a ne face intereseanți și a ne ridica sus, peste masa celorlalți, fie chiar numai prin o prindere îndrăznească a unei cravate, sau prin o frizură neobicinuită. Impinși de un dor neînțeleș căutăm înainte, fără ca să ne dăm însă bine seama, că ce voim. Și află să fie foarte firesc așa, de oarece ne regăsim în urmă pe noi înșine, limpezi și clarificați cu eul nostru.

Acestea sunt marile clipe ale nemărginitei receptivități și de-aceia permitem puternicilor valuri de vânt să sufle cu toată forța în pânzele desfăcute ale luntreii noastre și dinpreună cu impresiile, ce s'alungă una după alta, sburăm înainte. Credem cel puțin în sbor, deși în realitate suntem mânați de altul, pentru că în mâinile noastre nu se află cârma de oțel. Și cât e de periculos avântul, când aripile ne sunt de ceară și pe de-asupra încă nici nu știm unde mergem și cu cine mergem; cât de ușor putem deveni la urmă oameni fără de caracter, dacă sborul ar prelungi clipele lui ani mulți de-arândul. Fiind însă noi în timpul acesta mai mult de natură receptivă, o emancipare din perioada receptivității nu ne cade prea greu. Unui om tinăr, cu mintea normală și voința sănătoasă, i se trezește vijelios dorul în suflet, să iasă odată din rolul spectatorului, pentru a crea însuș ceva independent.

Indată ce prind însă eu cârma în mână, mă așez tot cu aceeași ocazie în fața unei decizii importante: unde să plec, unde să mă duc?

Două direcțiuni principale îmi stau deschise, pe cari le pot urma de-opotrivă. Sau mă pot lua pe mine

însu-mi de țintă și atunci îmi fac de măsură, în locul acelora ce-ar trebui să le îndeplinesc sau să le întrelas, *plăcerea proprie*. Totul trebuie mie să-mi servească, și mă interesează numai aceea, ce-mi promovează și îmi înfrumusețează viața. — Dacă plec însă cu pânzele ridicate spre cealaltă direcțiune, o fac dimpreună cu deciziunea de-a mă oferi pe mine însu-mi *pentru servirea altora*, având convingerea, că faptul acesta e mai mulțumitor decât cultivarea exclusivă a eului propriu. Din partea cea dintâi ne ademenesc insule verzi, frumoase, cu o bogăție exuberantă de cele mai exotice flori, din cari se pot extrage narcoze puternice, insule de tericiri și plăceri, pe cari continentul sobru nu le cunoaște, pe cari mintea clară nu și le imaginează în clipe sănătoase; din partea cealaltă, a doua, grozave se ridică valurile, zbucnesc vânturile peste stânci prețipoște, peste prăpăstii sure și pustii, pe de-asupra cărora tipă jalnic fregate și goelanzi nenumărați, iar valurile se înalță cât munții și deschid guri fără fund, urlând, gemând, mugind, și în urgia lor de pericole și greutăți neînvinse alții ne chiamă duios, plângând, strigând, murmurând ajutorul și serviciul nostru. !..

Din România.

Intrunirea consistoriului superior bisericesc.

Luni s'a făcut în București deschiderea sesiunii de primăvară a consistoriului superior bisericesc, celebrându-se întâi un serviciu religios, în fața înalților prelați și a membrilor consistoriului, precum și a ministrului de culte, dl. C. C. Arion.

Deschiderea consistoriului s'a făcut prin citirea decretului regal, referitor la convocarea în sesiune ordinară de primăvară a consistoriului, apoi a rostit I. P. S. Sa, Mitropolitul Primat *Atanasie*, vorbirea de deschidere, la care a răspuns ministrul de culte, dl. C. C. Arion, în urma s'au ales comisiunile. A doua ședință s'a ținut Mercuri. Preasfinția Sa, Episcopul *Safir* al Romanului, a absentat. A trimis nouă adresă consistoriului, în care declară că nu participă la ședințele consistoriului pentru că-l socotește de necanonic.

Vorbirea I. P. S. Sale, Mitropolitului Primat *Atanasie*, cu care a deschis sesiunea consistoriului, a fost următoarea:

„Prea Sfinți și prea cuminici părinți! Se bucură sufletul meu în Domnul văzându-vă adunați spre a ne sfătui, și a pune la cale lucrurile de folos sfintei noastre biserici strămoșești: de aceea și eu vă întăresc de bună venire cu închinarea creștinească „Cristos a înviat“.

Această sesiune a Consistoriului superior bisericesc, a putut, dela înființarea lui, să se deschidă în împrejurări deosebite, dar tot așa de îmbucurătoare, ca și cele de mai înainte.

deților, pentru că acștia, soldații, înzenușiază poporul numai prin puterea externă, ei însă, gazetarii, îi intrud puterea internă, înveninându-i sângele și sufletul! De aici și depărtarea în care se țin azi toți oamenii adevărați ai științei, ca cutremurați de-o groază sfântă, — de gazete.

Eu am o cunoștință cât se poate de lătită printre savanți. Și de câteori nu mi s'a întâmplat, făcându-mi alocuri observarea, că n'ar fi oare consult, ca asupra cutărui ori altui obiect important, să trimiță vre-un articol oricărei dintre gazete, de câteori nu mi s'a întâmplat să primesc răspunsul plin de surprindere și de mirare din partea lor, par'că aş presunehi despre ei un ce aproape vătămător.

Da, e perfect adevărat, ceea ce spusese Bismarck, dar într-o formă foarte cruțătoare, în Camera prusiană: „Zărele sunt serise de oameni cari și-au greșit căriera“.

Iar eu zic: „e o bandă de oameni, mult prea inepti, ca să fie învățători la școlile normale, mult prea fugitori de lucru ca să poată fi factori poștali, neharnici pentru oricare indeletnicie oteștească, și chiar de aceea crezându-se chemați, să facă creșterea și educația poporului.“

(După Lassalle.)

Chestiunile bisericești de ordin moral și material, aduse până acum în dezbateri și rezolvite în parte cu bună chibzuință, ne îndreptătesc a păși la lucrul înainte cu încredere și cu hotărâre. Pe drumul ce ne am deschis astfel vom înainta lesne, de vom sili statornic a fi pilde bune de muncă, de credință tare și de dragoste până la jertfă, pentru binele sufletesc și vremelnic al fraților noștri, împreună slujitori sfântului altar, precum și al tuturor fiilor noștri duhovnicești din iubita noastră țară.

Conferențele pastorale ce s'au ținut anul trecut în toată țara, potrivit regulamentului votat de Consistoriul superior bisericesc și de Sf. Sinod, au dat o notă dovedă despre zelul de care e însoțită preoția noastră, pentru a se instrui cât mai temeinic în tot ce privește cuvințoasa împlinire a sfintei sale misiuni.

E trebuincios însă a chibzui asupra modalității celei mai potrivite pentru cercetarea conferențelor și încurajarea conferențierilor celor mai buni.

O urmare firească și neapărată a conferențelor pastorale va fi și începerea ținerei de cateheză pentru copii și pentru creștinii vrâstnioși, spre a-i întări în credință și viața creștinească. La ținerea catehezelor are a sluji de normă catehismul, a cărui alcătuire s'a încredințat unei comisii de către Consistoriul superior bisericesc.

Pe lângă măsura propusă de consistoriu și admisă de înaltul guvern de a se aproba o indemnizație preoților suplinitori ai parohiilor vacante în interesul unei și mai bune îngrijiri religioase a acestor parohii, mai e necesar a chibzui, ca preoților suplinitori să li se acorde și pământul superiorii din parohia vacantă spre a-l folosi, cum prevede legea clerului pentru parohii titulari.

Dar numeroasele parohii vacante nu se vor putea ocupa mai cu înlesnire de preoții titulari, până când sem'nariile noastre nu se vor organiza în așa mod, ca ele să dea un număr de absolvenți mai mari decât cel de azi, în mai puțin ani de învățătură, și fără a se restrânge cadrul de cunoștințe teoretice și practice pe care timpul de față îl cere pentru chemarea preoțescă.

Se va aduce în discuția consistoriului și proiectul pentru organizarea mai sistematică a serviciului preoților de armată ce este dat în studiu unei comisii, ca și cel pentru reorganizarea mănăstirilor, și cel pentru regulamentul costumului elevului, al elevilor seminariști, și al studenților facultății de teologie.

Chestiunea îmbunătățirii stării morale și materiale a cântăreților bisericești și mijloacele la care trebuie a aviza pentru acest sfârșit încă va fi în curând obiectul indeletnicirilor acestui consistoriu.

Precum vedeți, avem un câmp de lucru destul de întins, în această sesiune.

Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Cristos să ne ajute cu harul Sf. Său Duh, încalzindu-ne, luminându-ne și povățuindu-ne, ca să aducem aceste lucruri la bun sfârșit, pentru slava numelui Său, și pentru bună starea Sf. noastre biserici și a slujitorilor ei.

Terminând, îmi fac o plăcută datorie a aduce prinosul nostru de cinste, d-lui ministru C. C. Arion.

D-sa a mai fost în capul departamentului cultelor, și încă de atunci am avut prilej a cunoaște, că are simțăminte prielnice pentru biserică și cler. Em'nent om de legi, d-sa de sigur a înțeles, că religunea este regula cea mai înaltă, mai ouprizătoare și mai trainică a drepturilor și datorită cetățenești, și de aceea religunea, ca și biserică, propovăduitoarea ei este vrednică să se bazeze de sprijinul statului.

D-l ministru actual a luat parte ca senator cu multă osârdie și competență la alcătuirea legii pentru înființarea acestui corp bisericesc, în mijlocul căruia vine astăzi pentru întâia dată.

Avem deci bună nădejde, că d-sa ne va da c ncursul său luminat și patriotic, spre bunul sfârșit al lucrărilor noastre.

Dorim d-lui ministru Arion o spornică activitate, pentru înflorirea tuturor așezămintelor de cultură și educație națională.

Pe temeiul înaltului decret regal, ce ni s'a citit de către dl ministru, sesiunea de primăvară a Consistoriului superior bisericesc, este deschisă.

Dl C. C. Arion, ministrul cultelor mulțumește I. P. S. Mitropolit Primat pentru cuvântarea rostită, și-l asigură de concursul, pe care guvernul îl va da Consistoriului.

Consistoriul superior bisericesc este legătură de unire între biserică, stat și popor.

În ce mă privește, spune d-sa, din punct de vedere dogmatic și canonic, sunt

cu totul mic în atribuțiile Consistoriului superior bisericesc. Reprezentând însă statul, am o atribuție mare și o răspundere și mai mare.

„Datoria mea este, să apăr biserica de turburări, căci ferind-o de turburare asigur pacea statului pe care îl reprezintă, și n-oi odată n'asî îngădui turburarea bisericești, care ar aduce cu sine turburarea statului. Dacă am constatat un rău în stat, e lipsa de credință cu care altă dată ne mândream. Credința nu poate exista fără iubire și pace în biserică. Cât mi va sta cu puțință, voi căuta a aduce pacea și iubirea în biserică.“

„Cu privire la învățământul seminarial, de care I. P. S. Mitropolit Primat a amintit în cuvântarea Sa, voi lua măsuri să se împlinească lipsurile de preoți cari se resimt în parohiile din țară.“

Dintr'o inspecție școlară.

(Urmare.)

9. La școala din K. inspecțiile din Noemvrie 1909 și Februarie 1910 combinate cu observările dela examene dau următoarele rezultate:

În clasa I. de băieți istorioara „Mama și fetița“, deși atât de complicată și cuprinzând lucruri prea puțin verosimile, aproape absurde, a fost bine povestită și învățată bine reliefată. La predarea calculului învăț. face intensive deprinderi mehanice. La limba maghiară învăț. desv. v. oaltă un zel deosebit.

Nu înțeleg ce-l îndeamnă pe învățător să așeze copiii cei mai buni toți în băncile dinainte, iar pe cei slabi înapoi, când ar trebui tocmai invers.

La examen răspunsuri bune din religie, limba română, limba maghiară, comput: mai mult decât în plan, până la 20!

Copiii cetesc bine, dar scriu slab de tot. Cântări („toboșarul“) și declamațiuni („cântecul școlarului“) bune.

În clasa I. de fete învățătorul E. la predarea limbei maghiare nu ține o succesiune logică, ci sare dela o întrebare la alta, fără a aștepta să-și însușească fetele un lucru bine. Așa: Mitöl van a kenyér? A kenyér lisztöl van — apoi imediat „mit csinálnak a lisztel? R. A lisztöl kenyéret csinálnak? „Mit csinálnak a kenyérrel? A husz kenyérel esszük? E enorm de greu, fiindcă presupune cunoștința declinației și conjugăției ungueresti, ceea ce în clasa II. e imposibil.

Era de ajuns, dacă învăț. se mărginea la „a kenyér lisztöl van“, ca să-și însușească fetele această singură zicere într-o oară. Altfel din mult, rămân cu nimic!

A't ex. „Mit csinálnak a pedon? și imediat „Mit csinálnak a táborára? „

În examen învăț. prea nervos intrărupe mereu: „Da strigă mai tare, că nu te mănăș nime!“ și pune întrebări auxiliare, ca acestea: „Spune mai departe!“, sau „Cătră cine te adresezi tu aici, al cui ajutor îl ceri, când zici: Inger, ingerel meu?“ Fetele accentuează monotone și mehanic în povestire, ca și la cetit. Cetesc bine și scriu mai bine, decât elevii din clasa I. La comput învăț. a pus întrebări complicate: „un m. de pânză 6 fileri, de 20 fil. câți metri va putea cumpăra? „ Înv. pune prea des întrebările și repede, încât și fetele cele mai bune se încurcă. Cântă și zănd. Declamațiuni bune.

Clasa II. de băieți: învățătorul J. „întreabă cam des pe aceiași elevi. Bune exerciții la comput și la limba maghiară, dar defectele metodei direct se pot constata: copiii spun fluierând unele ziceri ungurești destul de lungi, al căror înțeles însă nu-l pot reda și în limba română. La religie s'au dat în examen răspunsuri bune, cu aplicări foarte nimerite d. ex. la Moisi, care și-a iubit neamul israelitean; întreb.: „Deoi ce trebuie să învățăm noi de aici? „ R.: „Să ne iubim și noi neamul nostru românesc!“ La limba română cetesc și analizează bine. Computul a fost bine exemplificat. Cântări și declamațiuni potrivite.

În clasa II. de fete: fetele povestesc frumoș, dar sunt cam neliniștite, nu șed cum se cade în bănci; la limba maghiară nu pot pronunța pe ö, zic (riovid) în loc de rovid. La limba română cetesc și scriu bine. La comput învățătorul eșută prea mult, la geografie anticipă din materialul clasei III. și chiar clasa V. (constituiție).

Clasa III. elevi și eleve (72): la geografie bune exerciții intuitive; li s'a desemnat pe tablă harta comunei, la comput deprinderi cu ani, luni, zile. Liniștea și disciplina lasă de dorit. La religie răspunsuri bune, tot așa la limba română răspunsuri sigure, dar învăț. intrerupe prea mult cu întrebări auxiliare sau cu aprobări de prisos („așa, bine mă!“) La geografie laudabilă năzuința învăț. de a le

afacerii o pretinde! De aici vine lipsa de timp, ca să studiezi întâmplările mai de aproape, să păt-unzi izvoare și cărți, ba chiar ca însuși să te poți intrucăta răsovetă și concentra. Articolul trebuie să fie isprăvit — afacerea o pretinde! Întregă neștiință, întregă necunoștință faptelor, totul trebuie cu cea mai mare posibilitate ascuns, sub vălul frazei poleite și rutinate.

De aici cauza, că dacă cineva intră azi, înzestrat cu o semicultură numai, între gazetari, uită în doi-trei ani și puținel ce l-a știut, se nimicește spiritual și moral cu totul tot și ajunge să fie un blezat, neserios, necredzător și nerăv-nitor a nimio ce-i mărș și care va jura numai pe atotputernicia clicei.

Din toate aceste cauze a rezultat, că elementele harnice, cari își aveau c-dinioară și ele partea în presă, s'au retras rând pe rând cu puține excepții dela ea, iar presa a devenit astfel locul de adunătură al tuturor mediocrităților, al tuturor existențelor ruinate, al tuturor oclitorilor de lucru și al neștiutorilor, cari nefiind capabili de nici o muncă reală, în presă totuși își află o existență destul de ușoară și de beneficiată, mai mult ca oriunde în alt loc.

Ei sunt acei moderni mercenari ai condițiunii, proletariatul intelectual, permanenta oaste a gazetărilor, cari fac opinia publică și cari au tăiat rane mai adânci în popor, decât permanenta oaste a sol-

da cât mai multe cunoștințe și orientări de natură practică. La comput inv. șoptește băiatului la tablă ce operațiune trebuie să facă. Neîntârziat! În genere învățătorul e prea egătat, se mișcă și gesticulează prea mult! Cântări și mișcări gesticoase (Tropa rul în țări). Declamațiuni bune cu îndemnuri practice folositoare, exemplu „Școlarul” (din Folia interesantă nr. 21—1908), între altele:

„Astăzi nu-i ca în lumea veche,
Să pui floare la ureche
Și să strigi în lumea mare
După vite pe hotare...”

Din casa cu mulți copii
Meargă la meserii,
Ca să ajungă azi mâine
Sărutoci fără de pâine.”

(G. Băllean).

Clasa IV. de băieți. La religie: aplicații potrivite în legătură cu viața religioasă. Explicarea sărbătorii „Intrarea în biserică”. Intr. „Ce evanghelie s'a spus ieri în biserică?” S'a tras bună învățătură practică și morale din ea („bogatul cel laom”). La geografie orientare sigură asupra locurilor de însemnătate mai mare din patria și din țările vecine, momente culturale, industriale, economice etc.

În examen istoria biblică s'a adus în foarte bună legătură cu anumite părți din ebraism ca pregătire sau ca concluzie a celor povestite. Luorurile esențiale și ideea fundamentală preutinderii au fost foarte clar scoase la iveală, pe când la alți învățători ele rămân îngropate sub multă amănunțime. Intr. „Ce a voit Iisus să ne învețe prin exemplul fiului răstăcut?” R.: „Iubirea de părinți și pocăință”.

Nici o întrebare n'a fost pusă simpla prin titlul istoriei, ci totdeauna astfel, ca ea să reclame judecată și cugețare independentă din partea elevului. La limba română elevii nu știu că avem două forme pentru trecut: simplă și compus, tot asemenea nu știu pentru substantivul *lapte* nu se obișnuiește la plural, sau dacă se obișnuiește, care e forma pluralului. La comput exemple practice cu bani din diferite țări, transformarea lor în coroane, lei, napoleoni etc.

Clasa IV. de fete răspunsuri bune la religie cu aplicații potrivite, la limba română puțină pătrundere în frază și bogăția limbii; inv. confindă perfectul simplu cu plusquam perfectul; nu le atrage atențiunea elevilor la formele duble care arată bogăția limbii noastre, accentuiază pe silaba limbii: Nominativ, Accusativ etc. și nu pe ultimă, cum ar fi corect. La limba maghiară răspunsuri bune, sigure, mehanice. Comput — exemple potrivite. Cântări și declamații — idem.

În clasa V. (elevi și eleve) învățătorul face bună intuiție cu elevii la „constituție”. Intr.: „Ce face o turmă fără păstor?” R.: „Se împrăștie”. Intr.: „Deci și societatea omenească ce trebuie să aibă?” R.: „Păstori, conducători”. „Cine e conducător în familie, în comună, comitat etc.?” La istorie cam pedant: Ce a fost Traian, consul, rege sau împărat? Ce am moștenit dela Romani? R.: „Limba noastră”. Ce am moștenit dela Daci? Răsp.: „Iubirea de patrie” — spune o fetiță. La religie răspunsuri frumoase și sigure. Inv. stăruie însă prea mult asupra eresurilor. Sf. taine le-a explicat foarte bine în cadrul istoriei bisericești. Un elev vorbea despre taina pocăinței. Bană adicașor, fiind totodată și o mustrare la aplicarea unor intelectuali, cari s'au obișnuit a disprețui sau a neglija practica noastră religioasă și cari erau de mai față: „Tu când vei ajunge domn mare, vei mai merge la biserică să te spovedești preotului?” R.: „Da! Observare: „Numai să nu-ți uiți până atunci (ca părinții tăi, să nu-ți uiți până atunci, dar din considerație și precauțiune nu s'a adaus!) Altă intr. potrivită: „Vrednic e Șaguna să ne închinăm lui?”. R.: „Vrednic, fiindcă el a luminat poporul românesc prin școli”. Cunoștințe bune despre „Statutul organia”.

Clasa VI. (elevi și eleve). La limba română elevii nu cunoșteau părțile vorbirii; „pe tine” n'a știut nime ce parte a vorbirii este și în ce caz stă. Din limba română n'au învățat nici o poezie, pe când în limba maghiară știau deja 3 poezii destul de grele (II. Rákóczy György és a zseke'y, Mi a heza? și Imádság). Din comput: calculul intereselor, direcție practică: fiecare elev avea câte un caet cu rubrici ca libelele de depuneri, aici inducea capital, procent, interese etc. La limba română cu ocazia inspecției din Febr. știau și ceva din literatura română despre Gr. Alexandrescu („Toporul și pădurea” și „Ușoară fără voce”). La religie în examen întrebare neprecisă: „Ce s'a întâmplat odată?” „Ce a făcut papa?” Copiii răspundeau prea repede, așa încât inv. în câteva rânduri a sfârșit de lipsă ai opri: „Stai o țară!” și a-i domoli: „mai rar, mai rar!” Intr. bună: „Care este lucrul cel mai însemnat pentru un popor?” ca introducere în elementele literaturii române. R.

repede: *Limba*. În legătură cu „Toporul și pădurea”, de Gr. Alexandrescu: Intr.: „Despre cine se zice, că se face coadă de topor?” R. repede: „cine e slugă la dărlorgă”. Limba meht. Ist. răspunsuri constituie la istorie (Szt. Ist. és a la constituție (köz. eg. já. az, megye, Magyarország). Fizică: despre termometru și electicitate, răsp. bine. (Va urma).

Șezătoarea antialcoolică din Cristian.

Bunii Templeri Români din Sibiu, grupați în Jurii Lojii „Andrei Șaguna”, au ținut Duminecă în 1/14 Maiu o reșită șezătoare antialcoolică în spațioasă sală a școlii române gr.-or. din Cristian. Poporul, care era deja avizat dela sf. Liturgie din partea dlui preot despre ținerea acestei șezători, se strânsese în număr foarte mare, încât spațioasă sală era tixită de lume.

Dupăce harnicul învățător St. Paul explică poporenii în câteva cuvinte însemnătatea acestei șezători și menirea ce o are Loja „Andrei Șaguna” la poporul nostru, dl N. Popovici deschide șezătoarea prin câteva cuvinte adresate popoului.

Programul bogat al acestei șezători a fost compus în așa fel, de altă verva și umorului în învățături și sfaturile antialcoolice predate prin cetiri, vorbiri și declamațiuni.

Pabluc a fost vădit mulțumit suferințele și impresiunile de relele arătate prin pilde vii, cari provin din beuturi. Conferența în chestia alcoolismului a ținut-o dl Dr. Dionisie Moldovan, președintele Lojii „Andrei Șaguna”, care, într'un stil popular, cu date precise și cu pilduri mișcătoare de prin comitatele Bihor, Maramură, Sătmăr ș. a., a arătat stricătura și bolile trușești și suferințele, ce le aduce patima beuturii pe capul bietului nostru popor.

În cursul conferinței d-sale dl Dr. Moldovan s'a pus în legătură directă cu poporul și astfel adresându-le întrebări și răspunzând celor interesați la întrebările puse, a satisfăcut deplin întreg publicul. După aceea zelosul preot din loc s'a referit asupra acestui societăți și asupra propagandei ce o face, stăruind pe lângă poporenii de a urma învățăturile primite la această șezătoare. Deasemenea a mai vorbit neobositul învățător Izidor Dopp asupra chestiei alcoolismului și asupra urâtului obiceiului cel al unui părinte de a da copiilor beuturi spirituoase. Tot odată a arătat popoului unele tablouri foarte instructive reprezentând fazele, prin care trece un bețiv dela primul până la ultimul pahar.

Șezătoarea a durat două ceasuri. Înainte și după închiderea șezătoarei s'au împărțit poporenii mai multe sute de foi de propagandă din partea Lojii „Andrei Șaguna” și totodată și niște broșuri populare în chestia alcoolismului. Cinste face neamului nostru un popor brav și disciplinat ca cel din Cristian și cu neobosiții săi conducători. (elm.)

NOUTĂȚI.

Dela Academia Română. Pe astăzi, Vineri, este anunțată o ședință publică, în care membrii Dr. At. Marinescu și Ion Cav. de Pușcariu vor face comunicări în chestiuni de istorie română. Măne, Sâmbătă, membrii Academiei vor face o excursiune la Curtea-de-Argeș.

Manifestația monștră. În sala redutei din Budapesta s'a ținut z-lele acestor o mare manifestație antisemită, întocmită de partidul clerical. Alunarea a ascultat cu însuflețire pe oratorul Polonyi Dezso, care în cuvântarea sa a atăcat cu înverșunare năvârurile rele ale evreilor din Ungaria.

Cursuri de vară. La universitatea germană din Jena se organizează cursuri de vară pentru domni și dame, începând din 3 până în 16 August 1911. Programa bogată din anul acesta cuprinde între altele: Pedagogie, știință naturală, religioasă, literatură, artă, economie națională, limbi străine ș. a.

Știre școlară. Elevii din clasa a VIII. a gimnaziului nostru din Brașov, trecând examenul de clasă, au fost admisi cu toții, în număr de 52, la examenul în scris de maturitate.

Acuzat. Fiul vestitului patriot și general italian Garibaldi, *Ricciotti Garibaldi*, a fost pus sub acuză pe motiv că a organizat o expediție de voluntari în scop de a veni în ajutorul albanilor răsculați.

Suspendați. Pe temeiul encheței făcute în comitatul Hamedorii, ministrul Khuen-Héderváry a suspendat mai mulți funcționari pentru neglijențe și abuzuri comise în administrarea comitatului. Între cei suspendați se găsește câțiva pretori și primpretori, împreună cu vicecomitele Pórány Béla.

Contribuiri pentru „Muzeul școlar”. Pentru înființarea Muzeului școlar au mai intrat la direcțiunea seminarului „Andreian” oferte în bani dela: Maniu Lungu par. în Reșinari 3 cor. și Gavril Todoruț par. în Babene 2 cor.

Hymen. Dl Nicolae Dregan, notar în Bangard și dșoara Valeria Maniu, fiica parohului Nicolae Maniu din Băcăinți, fi-danțați.

— Domnul Constantin Sfetea din Brașov și domnișoara Victoria Lișu din Caransebeș își serbează cununia de mir în 8/21 Maiu a. c. la 5 ore p. m. în catedrala din Caransebeș.

Monumentul reginei Victoria. Din Londra se vestește că Marți s'a inaugurat monumentul fostei domnitoare Victoria, în fața de față a părechei imperiale germane și a părechei regale engleze. Înaintea palatului Buckingham, unde se aflau suveranii, au defilat trupele. Regele George și-a exprimat bucuria, că împăratul Wilhelm a participat la festivitatea aceasta.

Reuniunea femeilor române din Sibiu. A primit pe seama școlii sale industria o donațiune de cor. 25, dela institutul de credit și economii „Economul” din Cluj.

Local nou pentru biblioteca Academiei. În raportul cetii de anul D. A. Sturdza, asupra activității anuale a Academiei Române, se arată necesitatea construirii unui local pentru bibliotecă și pentru colecțiile academice, care se înmulțesc în fiecare zi. Clădirea și instalațiunea proiectată va costa trei milioane de lei. Este vorba, ca lucrările să se înceapă în 1912 și să se termine în 1915.

Mulțumită. Marele binefăcător al școlii noastre din Ardeal Dl Vasile de Stroescu a binevoit a da și pentru edificarea școlii noastre confesionale gr.-or. române din Sebeșul de sus (tractul Avrig), suma de 500 coroane. Pentru acest marimios dar mă simt plăcut îndatorat a-i exprima și pe această cale cea mai adâncă și călduroasă mulțumită. Sebeșul de sus, în 21 Aprilie 1911. Pentru comitetul parohial: Ioan Mateu, paroh ort. rom.

Intregire. Dintre membrii pe viață ai „Reuniunii meseriașilor români sibiieni”, publicați în foia noastră, a rămas afară numele fostului deputat, al dlui Dr. Aurel Novac, avocat în Biserica albă, cu care numărul membrilor e 30.

Absentând dela școală. Un învățător a primit dela tatăl unui școlar o scrisoare de soroză redactată în mod urmasor: „Onoratale deactat în Copilul meu Ștefanuț nu poate veni la școală, pentru că s'o culcat în pat, și s'o răcit și asudă cu toată stima. N. N., tată”.

Urcare de tarifa. Din Budapesta se scrie, că s'au terminat lucrările pregătitoare pentru urcarea tarifei în vârsturile pe căile ferate urcare. Se vor scumpi numai prețurile de călătorie la distanțe mari, la distanțe mai mici tarifa rămâne tot cea veche.

Pentru apărarea școlilor. Congregația comitatului Tarda-Arieș s'a ținut în 11 Mai. Cu această ocazie membrii români ai adunării au ridicat protest în contra volnicilor inspectorului reg. de școle Balló, care voințe să-și câștige merite lucrând în paguba școlilor confesionale. Un memoriu, adresat comisiei administrative, va expune cu deamănăntul plânsurile românilor.

Cât trăește albina? Ornitologul Hauerfeld a scris un articol interesant într-o revistă din Amsterdam, despre vârsta albinei. Autorul zice că viața albinei stă în legătură cu împrejurarea că are sau nu are de lucru. Imara o albină, în anul lorului neîntrerupt, rar trăește mai mult de 5—6 săptămâni; dacă însă o albină iese din o tărziu toamnă, poate să trăească și până la sfârșitul lui Mai. Viața reginei durează trei până în cinci ani. Trântorii trăiesc de obicei două luni, după roire sunt alungați de albinele celelalte, dar câte odată se întâmplă de unul sau doi sunt tolerați și peste eamnă în stup. De altfel albina foarte are ori se sfârșește de moarte naturală.

Criza unui partid. Comitetul central din Salonia a adresat partidului tiner turcesc din camera otomană o depeșă, în care spune că nu admite grupările de „bătrâni” și „tineri” în sinul partidului, și că a hotărât să excludă din partid pe toți membrii, cari ar înzista să formeze grupe separete. În urma acestei hotărâri vre-o șapte deputați tineri tursi s'au constituit sub numele „Grupul progresului”. Noua fracțiune va forma stânga extremă a partidului tiner în camera din Constantinopol. (Aviz „Independenților” aradani).

Sărbătorire. Ungurii din Brașov au sărbătorit Duminecă pe deputatul ales în cercul II. Brașovian, pe fostul secretar de stat Sztérenyi, deavându-i bustul ridicat de clubul cetățenilor unguri din ael oraș. Deputatul sărbătorit și-a ținut Miercuri darea de seamă în fața alegătorilor săi.

Mulțumită. Mult onorabila direcțiune a institutului de credit și economii „Albina” din Sibiu, în urma unui apel dat în scopul zidirii bisericii noastre gr.-or. române din Cenade, a binevoit a ne da din cuota de binefacere un ajutor de cor. 100, pentru care faptă marimioasă, și pe această cale, în numele taturilor parohienilor mei, îi aduc cea mai călduroasă mulțumită. Cenade, la 8 Maiu 1911. Crucean Mărginean, paroh român gr. ort.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu”, au mai dăruit: Învățătoarea atelei-raui de croitorie al dnei Paraschița Oprean și învățătoarea atelierului de pantofarie al fraților Mihăileșan, din venitul curat al unei reprezentări teatrale, date în reuniune, 1 cor.; Ioan Voica, sod. rotar, 50 bani; Aron Săoiu o. și r. locot. auditor, în amintirea tatălui său, 1 cor., Dr. I. Lupăș, protopresbiter, pentru fiul său Ciprian, fiul parohului Dr. D. Boroia (Săliște) 1 cor., Vasile Hențea, par. (Săliște), Danil Chirilă, par. (Cârnea), câte 50 bani, I. Marin, par. (Răusadului), 1 cor., Victor Pacală prof. sem, 20 bani, Căst. Popp, director de tip. (Făgăraș), Petru Simion, libră, Nicolae Bratu, propr. „Foasi Poporului”, câte 50 bani, G. Dobrin, inv. penz. (Bucium), 20 bani, I. Cosma, notar (Ludoș), 80 bani, D. Căian, pantofar, 1 cor., Ios. Marcu s.n., pardositor cor. 185, Com. Ban, curelar (Poiana), 1 cor. L. Vaslu, inv. zugrav (Găcoave), inv. dard, câte 50 bani și G. Șnea, inv. cismar, 25 bani.

Biron de informații în Budapesta. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numărul nostru de astăzi.

Atragem atențiunea Oaor. public asupra anunțului Sim. Wagner de pe pagina a patre.

Cărți și reviste.

Tânărul editor, îndreptar pentru începători și pentru cei ce vreau a se ocupa cu editura, de Carol F. Pău. Traducere de Radu P. Barciuanu. Editura și proprietatea „Reuniunii sodailor români din Sibiu”. Sibiu, Prețul 60 bani. Este al 3-lea nr. din „Biblioteca Meseriașilor”.

„Cultura Creștină”, Nr. 9, revistă profesorală de teologie din Blaj, a apărut cu următorul sumar: † Episcopul Dr. I. Szabó. Dr. V. Bjor: Creștinismul și societatea modernă. P. Hellon S. I. Problema vieții, (studiu de biologie). Z. Păclisan: Documente privitoare la istoria bisericii române aflate în arhiva parohiei reformate din Făgăraș. Dr. I. Bălău: Limba cărților bisericești (cont.) Cronică: În-mormântare episcopului Szabó. Conferența pastorală. Activitatea de misionari în Iaponia. Waik. Intoleranță grecească. Cazul arhiepiscopului Villatte etc. Apare în Blaj, prețul 10 cor. pe an.

„Luceafărul”, Nr. 10, 1911 revistă literară și artistică, a apărut cu următorul sumar bogat și variat: Mihail Sadoveanu: Drum la Moș-Anania. E. Pitiș: Legenda tătărească (poezie). Caton Theodorian: La masa calicului. I. U. Soriciu: Cântarea Biruinței (poezie). E. N. Gârleanu: Sărețul. I. Enescu: Maiu (poezie). C. Moldovanu: Femeia albă. I. Boroia: Iuliu Caesar, de Shakespeare. Dări de seamă: II. Chendi: V. Pop, iubirea e biruitoare; Al. T. Stamati și C. Răuleț: Femei ciudate. Cronică: Sărbările culturale din Sibiu. Enescu și Barbu. Muzeul A. Simu. Liliacul. Un roman cu tendințe vinovate. Despre actrița germană. Șezătoarea literară din Arad. Ilustrațiuni: 8 fotografii de porturi dela balul din Sibiu.

Aviz.

Am onoare a atrage atențiunea
Onor. dame la bineasortatul meu

magazin de pălării

cu cele mai fine și nouă modeluri,
precum și pălării mai simple pentru
Rusalii, — cu prețurile cele mai
moderate.

Rugând Onor. dame pentru bi-
nevoitorul sprijin, mă recomand
cu toată stima:

Modes HANNA ADLEFF

(155) 2—3

Sibiu
Strada Honterus Nrul 8.

**Cancelarie administrativă
și biuro de informațiuni**

în
Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afa-
cerile procesuale, extraprocusuale, administra-
tive și comerciale, mijloce de împrumuturi per-
sonale, hipotecare și amortizaționale ieftin și
în scurt timp; mijloce de cumpărări, vânzări,
exarandări de bunuri, mașini, motoare, și alte
rechizite economice; finanțez parcelări de mori,
exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învă-
țători, școli și pentru cumpărarea de izlaze
și pășuni; efeptuiesc tot felul de comande
comerciale eventual și la bursă prompt, pe
lângă taxe moderate și anticipația pentru co-
respondență. (84) 8—

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat.

VIII. Aggteleki-u 10., l. 7. Telefon 171-27.

Admoniare!

Société des Papiers Abadie.

Ivindu-se în timpul din urmă diverse falsificate
a marcei tuburilor noastre foarte plăcute și de
toți cunoscute

RIZ ABADIE (Riz doré)

rugăm onorata noastră clientelă a fi cu atențiune
la numele Abadie, de oarece falsificatele să silesc
a fi cu alte numiri înlocuite. Vă sfătuim deci să
fii precauți la cumpărarea vreunei imitațiuni
fără valoare, căci contra acestora vom interveni
cu toate mijloacele legale permise! Société des
Papiers Abadie. (124) 5—52

Altoi de viță puternică

nobilă americană, cioplită ori cu
rădăcină.

Fiecare viticultor, care are lipsă
de viță puternică, liberă de peronos-
poră, bogat în rădăcină și bine în-
orescută — pentru a toire, — să se
adreseze cu toată încrederea la școala
de viticultură d n Reichesdorf, pro-
prietar Simon Nemencz, posta Riomfalva,
unde cu prețurile cele mai mo-
derate se află materialul cel mai bun
de plantat.

Mare depozit din calitățile cele
mai bune, pentru struguri de vin și
masă.

Simon Nemencz,

posesorul primei școli de vierit din
Reichesdorf Nr. 121 posta Riomfalva.

Cataloge la cerere gratuit și franco!

(360) 54—

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale pu-
blicului românesc din provincă, m'am
hotărât să deschid în **Budapesta**
birou de informații și

Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile în-
aintate la ministerii și la alte foruri, orice
informații comerciale și în general în
orice cauză — dau în restimp de 2—3
zile ori și cui, rezolvând toate chestiile
în modul cel mai cinstit.

Urgentez rezolvirea petițiilor. Vor-
besc în persoană cu referentul cauzei
și rog rezolvare favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comer-
ciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt
informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

(140) 4—10

L. Olariu,

Budapesta, Lajos-utca 141 III/19

**Városmajor-Sanatorium
și Hydrotherapie**

26 odăi aranjate foarte modern,
supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—89

Birou central, stabiliment medical:
Budapesta, Ferencz-körút 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și
4—5 p. m.

[448] 23—

Director-șef

Dr. Cosmutza.

**Cura de băi
Előpatak (Válcele)**

să întrebuințeze cu mare succes contra bo-
lelor de stomach, rinichi, uretru, matcă,
ficat, splină, podagră și reumatism, stag-
națiuni abdominale, precum și toate acele
maladii, cari devin din nervositate!

Cura de beut cu renumita apă vindecătoare
de Előpatak, — în strânsă legătură cu alte
mijloace de vindecare aflătoare aici: (Băi calde
și reci, aplicațiuni de cură de apă, masaje,
gimnastică svediană, dietă potrivită), cu re-
zultate admirabile.

Sesoul de băi: 15 Mai până 15 Sept.

Gara: Földvár și Seps-Szent-György, cu cir-
culațiune ieftină și permanentă de trăsuri.
Quartir (Logis) întreținerea ieftin și elegant!
În timpul începerii și pe sfârșitul sezonului
(dela 15 Mai până 15 Iunie și 20 Aug. până
15 Sept.) să solvește numai jumătate din taxa
de cură și muzică. — Quartirul cu 50% re-
ducere, întreținerea și mai ieftină!

Apa minerală de Előpatak (Válcele) e prima
între apele minerale cu conținut de acid car-
bonic și alcaloid de fer, se poate folosi ca un
mijloc de casă și e preferită atât curată, cât
și cu vin amestecată ca o beutură plăcută și
recreatoare. Atât în țară, cât și în străinătate
se consumă anual peste un milion de sticle!
Locul de vânzare: Előpatak; se află însă de
vânzare în toate orașele și prăvăliile mari.

Cu prospect servește gratuit Direcțiunea!

(156) 2—6

Concurs.

În conformitate cu înaltul ordin al
Prea Ven. Consistor arhidiecezan din 20 Ia-
nuarie a. c. Nr. 635 Școl. prin aceasta se
publică concurs cu termen de 30 zile dela
prima publicare în „Telegraful Român“ pen-
tru întregirea postului de învățător la școala
conf. gr. ort. de nou înființată din comuna
Fizești cu filia Galați-Ureș din tractul Hațeg-
gului.

Emolumentele acestui post sunt:

1. 600 cor. din cassa bisericii solvibile
în rate lunare anticipative.
2. 400 cor. ajutor dela stat.

3. Cuartir în edificarea școlii nou zî-
dite.

4. 1/4 jug. pământ pentru grădină.

5. Lemne după trebuință.

Doritorii de a ocupa acest post, să și
înainteze rugărilor concursuale la of. proto-
presb. gr. ort. din Hațeg în termenul deschis
și totodată sunt pofțiți a se prezenta în co-
mună spre a face cunoștință cu poporul.

Fizești, la 1/14 Maiu 1911.

Atanasie Daju
par. prez. comit. par.

Vidi:
(158) 1—3

Alion Dancu
notar.

D. C. Popescu
prot.

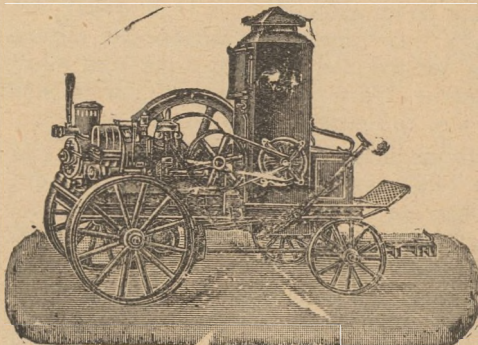
Ocaziune rară!

Ocaziune foarte rară de a și putea cineva procura o garni-
tură de treerat constatătoare din:

Un motor de 8—10
cai putere, încălzit cu benzin

Un treerătoare de
1000^m/m cu curățitor dublu

Un elevator pentru
făcut șire de paie și . . .

Un treerătoare de trifoiu care dă trifoiul
de tot curat gata pentru a se putea vinde . . .

Aceasta garnitură numai 10 zile a funcționat, așa că se vinde
cu deplină garanție ca și una nouă, cu preț și condițiuni de
plată foarte avantajoase. Doritorii să se adreseze firmei: .

SAM WAGNER,

prima turnătorie de fier sibiană

fabrică de mașini agricole, atelier de mori și mare prăvălie de fier,
Sibiu, Piața fânului Nr. 1.

Pentru
Dame
indispensabil!
Cel mai bun mijloc de înfrumșetare
Crema-MARGIT a lui Földes

delațură deja după vre-o câteva zile pistruiele, petele de pe față sgrăbunțele și alte
necurătenii de piele. Netezește încrețiturile feței, fața o înalbește, împospetează
și întinereste.

Prețul unei doze mici 1 cor., iar al unei doze mari 2 coroane. ARTICLU
SPECIAL DE TOILETĂ: Pudră-Margit 1.20 cor. Săpun-Margit 70 bani.

Pastă de dinți Margit 1 coroană. Apă pentru față Margit 1 coroană.

Se expediază prin ramburs sau la trimiterea anticipativă a banilor de fabricantul:

CLEMENS v. FÖLDES farmacist

în ARAD.

132 b) 2—

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

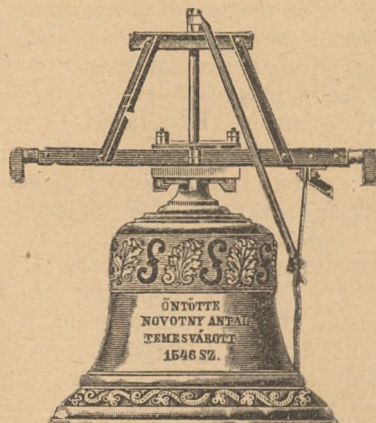
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor
stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți
ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite
spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-
dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind
astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt re-
comandate (278) 31—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe
rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în
partea superioară — ca violina — cu găuri ca fi-
gura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai lim-
pede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de
cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel
că un clopot patentat de 327 kg., este egal
în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul
vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face-
rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopo-
telor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.
Prețcuranturi ilustrate gratis.

Vă rog a nu trece cu vederea!

Preluând fostul **Restaurant și Hotel** al dlui **Bressler**
în **Oena-Sibiului** (Vizakua) — rog încrederea dată ante-
cesorului meu — în aceeași măsură a mi-o anticipa și mie.

Imi voi da silință a fi în toată privința prevenitor față
de onorații oaspeți!

Sesonul: dela 15 Maiu până 31 August.

Chilii curate de zi ori pe lună, sală mare de mâncare,
frumoasă grădină de restaurant, și parc umbros.

Bucătărie eminentă, cafea, de dejun și de ojină. Vinuri
garantate naturale. Bere încontinuu proaspătă deschisă de
Steinbruck și neagră de trei stejari.

Chiliile angajate pentru luna Iunie se pot lua deja cu
15 Maiu în folosință fără suprasolvire.

Cu toată stima:

succesorul lui Bressler

Carol Kovács

hotelier.

(151) 3—6